

YABANCI DİL EĞİTİMİNDE SORUNLAR-ÇÖZÜM ÖNERİLERİ-

İYİ UYGULAMALAR ÇALIŞTAYI

SONUÇ BİLDİRGESİ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu İngilizce ve Arapça hazırlık sınıfı dersleri ve fakülteler ile meslek yüksekokulları bünyesinde Yabancı Diller Yüksekokulu öğretim elemanları tarafından yürütülen servis derslerinde karşılaşılan yabancı dil öğretimi/öğrenimi sorunları, bu sorunlara kolektif çözüm önerileri ve örnek uygulamalar kapsamında Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki ilkokul, ortaokul ve lise düzeylerinde yabancı dil öğretimi yapan öğretmenlerin benzer kapsamalarını tartışma, raporlama ve karşılıklı fikir alışverişini amaçlayan bu çalıştayda Bolu ilindeki yabancı dil eğitimi uygulamaları ele alınmıştır.

Yabancı dil öğretimi ve öğreniminde karşılaşılan sorunlarla ilgili çözüm önerilerini tartışma, raporlama ve fikir alışverişini amaçlayan çalıştaya BAİBÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Samettin Gündüz, Bolu İl Milli Eğitim Müdürü Dr. Cemil Sarıcı, BAİBÜ Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürü Doç. Dr. Mesut Kuleli, BAİBÜ Yabancı Diller Yüksekokulu Müdür Yardımcısı ve Çalıştay Düzenleme Kurulu Başkanı Doç. Dr. Özlem Karakış, akademisyenler ve Bolu'da Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda eğitim veren 77 yabancı dil öğretmeni katılmıştır. Çalıştay, alanında uzman iki çağrılı konuşmacının sözlü sunumları ve alanında uzman moderatörler eşliğinde yürütülen ve farklı konuların tartışıldığı dört oturumdan oluşmuştur.

Çalıştayın açılış konuşmasını BAİBÜ Yabancı Diller Yüksekokulu Müdür Yardımcısı ve Çalıştay Düzenleme Kurulu Başkanı Doç. Dr. Özlem Karakış yapmıştır. Doç. Dr. Karakış, yabancı dil bilmenin önemine vurgu yaparak yabancı dil bilmenin çağı yakalayabilmek için olmazsa olmaz bir koşul olduğunu belirtmiştir. BAİBÜ Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürü Doç. Dr. Mesut Kuleli yaptığı konuşmasında BAİBÜ Yabancı Diller Yüksekokulu'nun İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça, Rusça, İtalyanca ve İspanyolca dillerinde eğitim verdiğini dile getirerek çalıştayın faydalı olmasını temenni ederek sözlerini bitirmiştir. Bolu İl Milli Eğitim Müdürü Dr. Cemil Sarıcı konuşmasında, bilişim ve teknolojinin dünyayı küçük bir köye çevirdiğini ve bu sebeple yabancı dil öğrenmenin önemli olduğunun altını çizmiştir. BAİBÜ Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Samettin Gündüz yaptığı konuşmada, yabancı dil öğrenmenin hayatımız boyunca verdiğimiz kararlar içerisinde en önemlilerinden olduğunu, uzun süre boyunca ciddiyetle emek verilmesi gereken bu sürecin yöntemlerinin önemine dikkat çekmiştir.

İlk çağrılı konuşmacı Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği öğretim üyesi Doç. Dr. Sedat Akayoğlu "Designing Activities in English Language Teaching Through Information and Communication Technology (ICT)" (Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin İngilizce Öğretiminde Kullanımı) başlıklı İngilizce sunumuyla katılımcılara bilgi ve iletişim teknolojilerinin İngilizce öğretiminde kullanımı ile ilgili bilgilerini aktarmıştır. Doç. Dr. Akayoğlu'nun sunumunda, Web 2.0 araçlarının eğitim sürecine entegrasyonu ve yapay zeka teknolojilerinin son kullanımı üzerinde durulmuştur. Öncelikle, Web 2.0 araçlarının eğitimdeki rolü ele alınmıştır. Öğrencilerin etkileşimli öğrenme deneyimi yaşamalarını sağlayan bloglar, wikiler, sosyal medya platformları ve çevrimiçi tartışma forumları gibi araçların öğrenme sürecine nasıl entegre edilebileceği anlatılmıştır. Ardından,

özellikle dil tabanlı yapay zeka modeli olan ChatGPT gibi en son teknoloji olan yapay zeka hakkında bilgi verilmiş ve ChatGPT'nin dil öğretimi ve öğreniminde nasıl kullanılacağı uygulamalı olarak gösterilmiştir. Öğretmenlerin, ChatGPT aracılığıyla öğrenciler için müfredatlar oluşturabileceği, ders planları hazırlayabileceği, etkileşimli aktiviteler tasarlayabileceği, kelime çalışmaları yapabileceği, sınavlar hazırlayabileceği ve öğrenci performansını değerlendirebileceği vurgulanmıştır. Bu şekilde, öğretmenlerin zaman tasarrufu yapması ve öğrencilerin daha etkili bir şekilde öğrenmesi sağlandığı vurgulanarak öğrencilerin ChatGPT aracılığıyla kendilerini nasıl geliştirebilecekleri konusunda örnekler gösterilmiştir. Sonuç olarak, İngilizce eğitiminde teknoloji kullanımının, öğrencilerin daha etkili öğrenmelerini sağlayan yenilikçi bir yaklaşım olduğu vurgulanarak Web 2.0 araçlarının entegrasyonu ve yapay zeka teknolojilerinin kullanımı, eğitim sürecindeki etkileşimi ve kişiselleştirmeyi artırdığı belirtilmiştir.

İkinci çağrılı konuşmacı Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Bölüm Başkanı Doç. Dr. Abdullah Coşkun “Out-Of-Class English Language Learning: A Different Perspective” (Sınıf Dışı İngilizce Öğrenimi: Farklı Bir Bakış Açısı) başlıklı İngilizce sunumuyla katılımcılara sınıf dışı İngilizce öğrenimiyle ilgili bilgilerini interaktif bir şekilde aktarmıştır. Doç. Dr. Coşkun'un sunumunda, öncelikli olarak, ilgili alanyazın doğrultusunda öğrencilerin sınıf dışı İngilizce öğrenimini tanımlamak için kullanılan güncel terimler açıklanmıştır. Sonrasında, sınıf dışı yabancı dil öğrenimiyle alakalı dil edinim kuramları üzerinde durulmuş ve sınıf dışı öğrenme araçlarıyla ilgili güncel alanyazın özetlenmiştir. Katılımcı öğretmenlerin de katkılarıyla bu araçların öğrencilerin İngilizce dil gelişimine olan katkıları tartışılmıştır. Ayrıca, dünyanın farklı ülkelerindeki sınıf dışı İngilizce öğrenme durumlarına değinilmiştir. Son olarak, İngilizce öğretmenlerine ve velilere öğrencilerin sınıf dışında İngilizceyi nasıl geliştirebilecekleri noktasında önerilerde bulunulmuştur.

Alanında uzman moderatörler eşliğinde yürütülen dört oturumda ise “Dil Eğitiminde Yeni Medya”, “Uluslararası Proje Yürütücülüğü”, “Çokkültürlü ve Dezavantajlı Gruplara Dil Eğitimi” ve “İçerik ve Hazırbulunmuşluk Uyumu” başlıklı konular tartışılmıştır.

1. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Rengim Sine Nazlı'nın moderatörlüğünü yapmış olduğu “Dil Eğitiminde Yeni Medya” konulu oturuma yeni medyanın ‘İnternet temelli iletişim araçlarının, teknolojik araçların hepsini kapsayan bir kavram’ olduğu ifade edilerek başlanmıştır. Yeni medyanın daha çok görsel, işitsel ve yazı içeriğinde olduğu için yabancı dil konuşma becerisinin geliştirilmesinde geri kalabildiği öne sürülmüştür. Çalıştayan bu oturumunda, yabancı dil eğitiminde yeni medya temelinde gelişen iletişim teknolojilerinin kullanılabilmesi için sınıfların uygun teknolojik özelliklere sahiplik durumu tartışılmış ve öğretmenlerin bu teknolojik araçlarla ders işleyebileceği dil laboratuvarlarının geliştirilmesi ihtiyacı öne çıktığı belirtilmiştir. Özellikle online oyunların yabancı dil eğitiminde olumlu etkilerinin olduğu görüşünü paylaşan öğretmenler bu deneyimleri hakkında bilgi paylaşımında bulunmuştur. Bu bağlamda EBA üzerinde bulunan materyallerin güçlü ve gelişmeye açık yanları tartışılarak bu materyallerin güncel teknolojiyi yakalayabilme yolunda içeriklerinin geliştirilmesi yönünde fikir birliği sağlanmıştır. Farklı uygulamaların EBA gibi platformlarda toplanarak kullanıma açılması, dileyen herkesin ihtiyacına göre o uygulamalardan faydalanabilmesi, devlet tarafından sunulan materyallerin interaktif medya ile

desteklemesi, öğretmenlerin yazılım bilgisine ihtiyaç duymadan güncelleyebilecekleri uygulamalar geliştirmesi yönünde teşvik edilmesi, okullarda teknolojik altyapı bağlamında dil laboratuvarları kurulması, MEB tarafından uzaktan eğitim yoluyla özellikle konuşma becerisinin geliştirilmesi için uygulama ve dil öğrenimine yönelik eğitsel oyunlar geliştirmesi tavsiyelerinde ve temennilerinde bulunulmuştur.

2. Bolu İl Milli Eğitim Müdürlüğü Bolu Atatürk Anadolu Lisesi İngilizce Öğretmeni Ayşegül Hande Dağdeviren'in moderatörlüğünü yapmış olduğu "Uluslararası Proje Yürütücülüğü" başlıklı oturumda, proje yazmanın bir fikrin ortaya konulması, tasarlanması ve kâğıda dökülmesi, daha sonra bu fikrin geliştirilmesi, uygulanması ve sonlandırılması süreçlerinden oluştuğu belirtilmiştir. Projenin bir temele dayanması ve yenilik içermesi gerektiği ve projenin özgün olması gerektiği vurgulanarak; yerel, ulusal, uluslararası topluma katkı sağlamak, öğrenci ve öğretmenlerin motivasyonlarını artırmak, kişisel ve mesleki becerilerimizi sadece yerel seviyede değil ulusal ve uluslararası düzeyde çağdaş seviyeye çıkarmak, fikir ve deneyim alışverişini sağlamak, küreselleşen dünyaya uyumlu, hızla ilerleyen teknolojiyi kullanabilen ve bunu benimseyen bireyler ve nesiller yetiştirmek, sorunları ortaya çıkmadan önleyebilmek, çağdaş ve güncel konulara uyum sağlayabilmek amaçlarıyla projeler yazılabileceği belirtilmiştir. Daha sonra proje yazma aşamaları, bir proje yazma ekibinin nasıl oluşturulabileceği konuşulmuş ve proje ekibi kurulduktan sonra proje yazma aşamalarının; projenin adının belirlenmesi, projenin tanımının yapılması, projenin amacının belirlenmesi, proje hakkında bilginin toplanması, hedef kitlenin belirlenmesi, projenin etki değerlendirmesi ve sürdürülebilirliğinin belirlenmesi, projenin uygulanabilirliğinin tespit edilmesi, muhtemel risklerin önceden belirlenmesi, projede görev alacak kişilerin /grupların görevlendirilmesi, faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ve beklenen sonuçların tespit edilmesi süreçlerinden oluştuğu görüşülmüştür. Oturumun sonunda ise çocukların ekran bağımlılığı üzerine katılımcılarla birlikte örnek bir proje tasarımı yazılmıştır.
3. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Yabancı Diller Bölümü öğretim elemanı Dr. Fulya Kurtuluş Ünalın moderatörlüğünü yapmış olduğu "Çokkültürlü ve Dezavantajlı Gruplara Dil Eğitimi" başlıklı oturumda, çokkültürlü ve dezavantajlı gruplara eğitim veren eğitimcilerin, kültürel çeşitliliği kucaklamak ve her öğrencinin potansiyelini gerçekleştirmek için kritik bir rol üstlendiği; çokkültürlülük konusunda bilgi sahibi olmanın önemi, eğitimcilerin öğrencilerin kültürel kimliklerini anlama, değerlendirme ve destekleme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olduğu belirtilmiştir. Eğitimcilerin çokkültürlü gruplar için yapması gerekenler arasında ise kültürel çeşitliliğin önemini kavrama, kapsayıcı materyaller kullanma, dil desteği sağlama, hoşgörü ortamı oluşturma ve aile-toplum işbirliği gibi stratejiler yer aldığı vurgulanmıştır. Bu şekilde, eğitimcilerin çokkültürlü sınıflarda başarılı bir öğrenme ortamı yaratabileceği ve öğrencilerin kültürel zenginliği takdir etmelerini, empati geliştirmelerini ve birbirlerini anlamalarını sağlayabileceği de belirtilmiştir.
4. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği öğretim üyesi Doç. Dr. Ş. Anıl Rakıcıoğlu Söylemez moderatörlüğünde gerçekleşen "İçerik ve Hazırbulunmuşluk" başlıklı oturumda, İngilizce öğretimi bağlamında içerik ve hazırbulunmuşluk uyumu kavramını tanıtmak, yabancı dil sınıflarında karşılaşılan yaygın sorunlara pratik çözümler sunmak ve örnek deneyimler ve uygulamaların paylaşılması için etkileşimli ve işbirlikçi bir ortamı teşvik etmek hedeflenmiştir. Oturumun başında,

içerik ve hazırbulunuşluk uyumu, sınıfta kullanılan öğretim içeriği ve materyallerinin öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, ilgi alanları ve yetenekleriyle uygun şekilde eşleştirilmesini sağlamak olarak tanımlanmıştır. Öğretmenin sınıf ortamında farklı hazırbulunuşluk seviyeleri arasında dengeyi bir nebze sağlayabilmeleri için Doç. Dr. Ş. Anıl Rakıcıoğlu Söylemez “Tasarım Yoluyla Anlama” modelinin üzerinde durmuştur. Bunun yanı sıra, öğretmenler için farklılaştırma normları üzerinde durulurken, uygulama esnasında, öğrencilerin öğrenme hızı ve dikkati, maruz kaldıkları güncel ortam ve uyaranların takip edilmesi, müfredat esaslarının iyi bilinmesi ve öğrenci için sorumluluk alınması vurgulanmıştır. İçerik ve hazırbulunuşluk uyumunun yakalanması için öğrencilerin farklı dil düzeyleri ve öğrenme stilleri ile başa çıkılması, materyal ve kaynakların farklı öğrenme stillerini kapsayacak biçimde zenginleştirilmesi, içeriğin yeni neslin yatkınlık ve alışkanlıklarına daha çok hitap edebilecek şekilde geliştirilmesi, eğitim ortamlarının uyaran çeşitliliği ile zenginleştirilmesi, bireysel farklılıklara hitap edilmesi ve öğrencilerin ilgilerinin artırılmasına yönelik etkinliklerin tasarlanarak çoğaltılması önerileri yapılmıştır. Sorunlardan yola çıkılarak yapılan bu önerilerin yanı sıra, öğrencilerin farklı düzeylerine uygun olarak çeşitli materyaller kullanmak, öğretim metotları da dahil olmak üzere, farklı öğrenme stillerini göz önünde bulundurmamak, öğrenci sayısının fazla olduğu sınıflarda sınıf düzenini sağlamak için farklı oturma planları denemek veya öğrenci grupları oluşturmak, sınıf ortamını öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde zenginleştirmek, örnek vermek gerekirse canlandırma, müzik ve oyunlar kullanmak, öğretmenin zamanını verimli kullanmak için ders planlama ve yönetimine daha fazla dikkat etmek, Milli Eğitim onaylı İngilizce destekli EBA ve “Diyalekt” uygulamalarını kullanmak ve öğrencilerin seviyesine uygun ilgi çekici kaynaklar geliştirmek, sadece İngilizcenin kullanıldığı sosyal ortamlar oluşturmak, yeni neslin (Z kuşağının) bilişsel özelliklerine uygun olan akıllı tahta uygulamalarını kullanmak, sosyal medya hesaplarını da kullanacak şekilde öğrencilerin ilgi duyacakları konularda İngilizce içerik üretmeleri ve paylaşımları gibi önerilerde bulunulmuştur.

Çalıştayın öğleden sonra yapılan oturumları esnasında katılımcılara Çalıştay Düzenleme Kurulu Başkanı Doç. Dr. Özlem Karakış tarafından hazırlanmış olan değerlendirme formu dağıtılmış,

1. Çağrılı konuşma konularından memnuniyet düzeyiniz
2. Çalıştay oturum konularının kapsamı
3. Çalıştay salonlarının temizliği ve oturma düzeni
4. Çalıştayda moderatörlerce adil söz hakkı tanınması
5. Çalıştay düzenleme kurulunun ilgisi ve çalışma prensipleri
6. Çalıştayın mesleki gelişiminize katkı düzeyi
7. Çalıştaydan genel memnuniyet düzeyiniz

soruları yöneltilmiş, “yetersiz / orta / çok iyi” şıklarından uygun olanını işaretlemeleri istenmiştir. Yapılan bu değerlendirme sonucunda katılımcıların bu soruların tümüne yoğun olarak “çok iyi” yanıtını verdikleri belirlenmiştir. Formda “Belirtmek istediğiniz önerileriniz varsa lütfen yazınız” kısmında ise katılımcılar

- uygulamaya yönelik çalışmaların da dahil edilmesi
- Yabancı Diller Yüksekokulunda görevli tüm öğretim görevlilerinin bu çalışmaya katılması
- çalıştay koordinasyonunun düzenli bir biçimde sürdürülmesi
- gelecek çalıştaylarda kalabalık sınıflarda sınıf yönetimi konusunun da işlenmesi
- uygulamaya yönelik araştırma çalışmalarının artırılması
- bu çalıştayın duyurusunun yeterince yapılmadığı

görüşlerini dile getirerek

- bu çalıştayın çok faydalı olduğunu düşündüklerinden dolayı tekrarlarının yapılması

önerilerinde bulunmuşlardır.

Çalıştayın kapanış konuşmasını BAİBÜ Yabancı Diller Yüksekokulu Müdür Yardımcısı ve Çalıştay Düzenleme Kurulu Başkanı Doç. Dr. Özlem Karakış yapmıştır. Doç. Dr. Karakış konuşmasında, ilk defa düzenlenen bu çalıştayın faydalı bir başlangıç olduğu ve gelecek daha kapsamlı çalıştaylara ışık tuttuğunu, tüm katılımcıların çalıştayın çok faydalı olduğunu ve önümüzdeki yıllarda tekrar edilmesi konusunda hemfikir olmalarından dolayı ziyadesiyle mutlu olduklarını belirtmişlerdir. Doç. Dr. Karakış, imzalanan protokol kapsamında her eğitim-öğretim yılında bir defa yapılacak olan bu çalıştay sayesinde, Bolu ilinde her düzeyde yabancı dil eğitimi veren öğretmenlerin birbirleriyle örnek uygulamalarını paylaşması ve aynı zamanda üniversitemiz Yabancı Diller Yüksekokulu ve Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümü öğretim üyelerinin kuramsal artalan bilgilerini paylaşmasıyla dil öğretiminde bilimsel çalışmaların uygulamalara faydaları üzerine değerlendirme yapılması planlandığını vurgulayarak ve herkese katılımlarından dolayı teşekkür ederek çalıştay sonlandırmıştır.

Doç. Dr. Özlem Karakış

Çalıştay Düzenleme Kurulu Başkanı